

ТРАНСКОРДОННЕ ЗАБРУДНЕННЯ ВОДОЙМ СМІТТЯМ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття розкриває актуальність дослідження проблем екологічного транскордонного забруднення водойми. Наведено рівні еколого деструктивного впливу галузей національного господарства на суміжні території та зазначено провідні види економічної діяльності у цих категоріях. Окреслено основні проблеми взаємодії контролюючих органів суміжних держав як у превентивізації, так і щодо подолання наслідків транскордонних забруднень

Ключові слова: екологічні ризики та загрози, транскордонне забруднення, Дністер, компоненти навколишнього середовища, принципи транскордонної екологічної співпраці.

Abstract

The article reveals the relevance of the study of the problem of ecological cross-border water pollution. The levels of ecologically destructive influence of the branches of the national economy on adjacent territories are given and it provides the leading types of economic activity in these categories. The main problems of the interaction of control bodies of neighboring states both in prevention and in overcoming the consequences of transboundary diseases are outlined.

Keywords: environmental risks and threats, cross-border pollution, Dniester, environmental components, principles of cross-border ecological cooperation.

Вступ

Сучасна екологічна політика України в галузі охорони та використання водних ресурсів спрямована на впровадження принципів Європейської Рамкової Водної Директиви 2000/60/ЄС, метою якої є захист і поліпшення стану водних ресурсів від транскордонного забруднення та сприяння сталому і збалансованому їх використанню.

Результати дослідження

Транскордонна р. Дністер використовується для виробництва електроенергії. На річці споруджено Дубоссарську ГЕС (1954 р.) в Молдові та Дністровську ГЕС (1987 р.) і Дністровську ГЕС-2 (2000 р.) в Україні. Їх діяльність призвела до гідроморфологічних змін річки та її зарегульованості. Основна роль в забрудненні вод басейну Дністра біогенними речовинами на території України та Молдови належить дифузним джерелам сільськогосподарського походження. Значно впливає на якість води річки Дністер водогосподарська діяльність і інтенсивна хімізація сільгоспугідь. Для оцінки антропогенного навантаження на річку Дністер в межах України, нами було досліджено об'єми скидання зворотних вод за період з 2015 по 2019 рр., які наводяться в регіональних доповідях про стан навколишнього природного середовища Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської, Черновецької, Хмельницької та Одеської областей. За обсягом скидання зворотних вод (табл. 1) майже 42 % надходить від Івано-Франківської області. Львівська та Тернопільська області в середньому скидають 25 та 23 % (відповідно) від загального об'єму зворотних вод, які надходять з території України. В межах Одеської області об'єм скидання зворотних вод складає близько 9 %. На долю Чернівецької, Хмельницької та Вінницької областей припадає лише 1 % від загального обсягу скидання зворотних вод. Така ситуація пояснюється тим, що в межах цих областей на річці не розташовано великих міст-водокористувачів. Динаміка скиду зворотних вод по областях України в часовому розрізі залишається майже без змін та коливається в межах 1 – 2 % [1-5]. Для оцінки якості вод річки Дністер було використано дані гідрометпостів, які наведено в. Результати розрахунків екологічного індексу наведено на рис.1.

Таблиця 1 – Об’єм скидання зворотних вод у річку Дністер по областях України

Області	Рік									
	2015р.		2016р.		2017р.		2018р.		2019р.	
	млн.м ³	%	млн.м ³	%	млн.м ³	%	млн.м ³	%	млн.м ³	%
Львівська	31.34	40.1	33.48	25.6	31.7	25.0	33.2	26.0	29.8	23.6
Івано-Франк.	-	-	51.43	39.3	52.90	41.7	55.07	43.2	53.79	42.7
Тернопільська	29.42	37.7	29.41	22.5	29.61	23.4	29.42	22.3	31.28	24.8
Чернівецька	5.26	6.7	5.54	4.2	0.0003	0	0.0003	0	0.0003	0
Хмельницька	0.21	0.3	0.18	0.1	0.66	0.5	0.50	0.4	0.39	0.3
Одеська	11.91	15.2	10.94	8.3	11.94	9.4	10.27	8.1	10.90	8.6
Всього	78.14	100	130.98	100	126.81	100	127.46	100	126.16	100

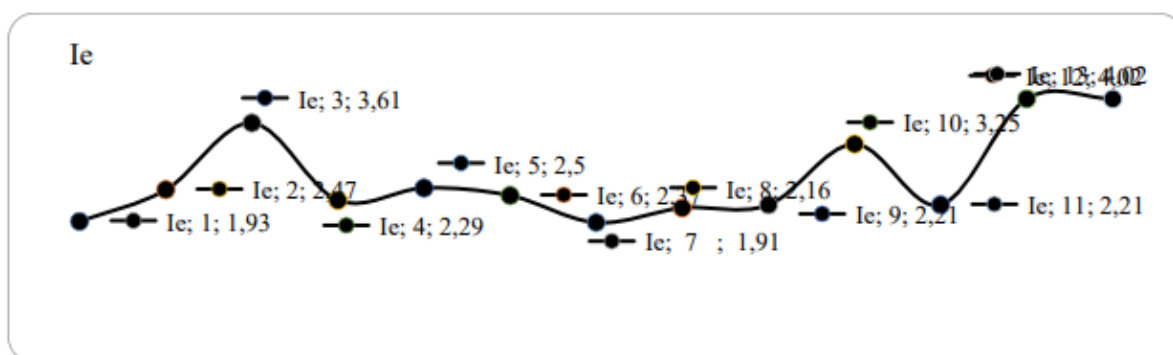

Рис.1 – Екологічний індекс якості вод р.Дністер 1– с.Стрілки, 2 – с.Розвадів, 3 – с.Сівки, 4 – с.Заліщики, 5 – м.Митків, 6 – м.Хотин, 7 – м.Кам’янець-Подільський, 8 – с.Кормань, 9 – с.Наславча, 10 – м. Могильов-Подільський, 11 – с.Цикинівка, 12 – м.Біляївка, 13 – с.Маяки.

Висновки

Отже, основними видами діяльності та навантаження на водні ресурси басейну р. Дністер є: житлово-комунальне господарство, промисловість, сільське господарство, включаючи рибне господарство, гідроенергетика та протипаводковий захист. Серед основних транскордонних проблем характерними для р. Дністер є: забруднення органічними, біогенними та небезпечними речовинами; гідроморфологічні зміни; забруднення пластиком та іншими побутовими відходами прибережної смуги річки; поширення інвазивних видів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики: Директива № 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962#Text.
2. Положення про басейнову раду Дністра: Наказ Державного агентства водних ресурсів України від 22.12.2018 р. № 973. URL: <https://www.davr.gov.ua/polozhennya-pro-basejnovu-radu-dnistra>.
3. Транскордонний діагностичний аналіз басейну річки Дністер. Підготовлений у рамках проекту ГЕФ «Сприяння транскордонному співробітництву та комплексному управлінню водними ресурсами у басейні річки Дністер», та розроблений на запит урядів Республіки Молдова та України. Київ – Кишинів, 2019. – 160 с. URL: https://dnierstercommission.com/wp-content/uploads/2020/10/TDA_web_RU.pdf.

4. План управління транскордонним річковим басейном Дністра: Частина 1. Загальна характеристика та оцінка стану. Підготовлено в рамках Проекту ГЕФ «Сприяння транскордонному співробітництву та комплексному управлінню водними ресурсами у басейні річки Дністер.» 2019. – 154 с. URL: https://dniestercommission.com/wp-content/uploads/2019/07/Dniester_TDA_July2019.pdf.

5. Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища. URL: <https://mepr.gov.ua/timeline/Regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolishnogoprirodnogo-seredovishcha.html>

Корсун Ігор Сергійович — студент групи ЕКО-22б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: igorkorsyn7@gmail.com.

Кватернюк Сергій Михайлович — д.т.н., професор, професор кафедри екології, хімії та технологій захисту довкілля, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: serg.kvaternuk@gmail.com.

Korsun Ihor Sergiyovych — student of ECO-22b group, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : igorkorsyn7@gmail.com.

Kvaterniuk Serhii M. — D.Sc., Professor, Professor of Department of Ecology, Chemistry and Environmental Protection Technologies, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: serg.kvaternuk@gmail.com.